

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONA.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ
EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10 SZÁM
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lel, rendes tagdíja évi 200 lel, kisgazdák, gazdatisztek és gazd. alk. részére 150 lel. A tagok az Erdélyi Gazdát 100 lel pótdíj ellenében kapják. *ro*

A lapfelügyelő bizottság felügyelete mellett felelős szerkesztő és kiadó:

TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA

Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 350 lel Negyed évre 100 lel
Fél évre 180 lel Egyéjszám 7 lel

A tejhozam és az időjárás közötti összefüggés.

Reflexiók Gábos Dénes cikkére.

Irta: Dr. Szász Ferenc.

A fenti cím alatt Gábos Dénes kollégám egy értékes cikket írt, amely cikkben a meteorológiai viszonyok és tejelő teheneink tejelése közötti összefüggést fejtegeti.

Minden olyan cikket, amely — hogy úgy mondjam — a mezőgazdaság filozófiájába vág bele, örömmel fogadok és mintegy mementóként szeretném odaállítani gazdatársaim elé a természeti jelenségek hatalmas befolyását a gazda munkálkodásaira.

Nem szabad figyelmen kívül hagynunk azonban a természet alaptörvényeit ilyen kényes kérdések elbírálásánál.

Nem olvastam sem Schwenkenek, sem másoknak fenti tárgyra vonatkozó munkáit, sőt szakszerűen, illetve szisztematikusan a kérdéssel nem foglalkoztam, de mégis a következőket kell megállapítanom.

Minden élőlény, legyen az növény, vagy állat — de a szerveetlen világ is — egy bizonyos hőmérsékletet követel meg ahhoz, hogy a fejlődése zavartalan legyen. Ennek a hőmérsékletnek a legkedvezőbb nivóját *optimumnak* hívjuk. Ez az a hőmérséklet az, amely mellett az összes kémiai illetve biokémiai folyamatok a legkedvezőbbben folynak le. Az optimum fogalma igen tág határok között mozog és különböző fejlettségű organizmusoknak igen eltérő az igényei. A szeszélyességek itt kiszámíthatatlanok. Egyes fertőző betegségeket okozó bacteriumok a hőemelkedésnek egész kis értékével: + 2, — vagy + 3° C változással könnyörtelenül elpusztulnak. (A gonorrhoea modern gyógyítása!), ismét mások hihetetlennek látszó latitüdöket bírnak ki. S ha csak az exutrax sporáit vesszük, amelyek + 100° C-on felüli hőmérsékletnél pusztulnak el és a világtér valószínű — 273° C hőmérsékletéig is kibírják, úgy már tiszta a kép a kérdés szeszélyesen ingadozó voltát illetőleg.

Az optimum fogalma is labilis. Az ember az egyenlítői a sarkokig él. A kultura fejlődése azonban azt mutatja, hogy az optimum körülbelül a mérsékelt éghajlat alatt van, s a Föld mérsékelt égajl alá eső részei érték el a legnagyobb kulturális fejlődést.

Egyes organizmusoknál az optimum 10 és több C°-on át hullámzik, másoknál ismét csak alig 1—2° C-t tesz ki.

Első kérdésünk tehát az: mi a fejlődésnek megfelelő optimum-hőmérséklet? De tovább megyek, ezt az optimumot nem szabad megállapítanunk szűkmarkuan. Minden hónapban más és más az optimum, de legalább is évszakonként más és más, illetve 4 féle optimumot kell felvennünk: egy téli, egy tavaszi, egy nyári s végül egy őszi optimum-hőmérsékletet.

Minden, ettől az optimumtól eltérő hőmérséklet a teheneink tejelését apasztani fogja, tehát úgy a hőemelkedés, mint hősüllyedés lehet tejapasztó, de lehet tejszaporító-tényező is. Tehát Schwenkenek igaza is lehet ebből a szempontból.

És ebben tartom a kérdést úgy megfogva, hogy a markomból többé ne szaladjon ki!

Egész rövid példa igazolni fog. Nyáron + 28, + 30° C meleg mellett nálam a tehének mindig csökkentették a tejelést. Ha süllyedt a hőmérséklet a tejelés emelkedett. + 10, + 12° C alá süllyedvén a hőmérséklet azonban megint apasztották, úgy hogy ez nem egyéb, mint szűnyogtánc az optimum körül. Természetes, évszakonként más és más a kaptafa!

Ismételtem, a kérdést szisztematikusan nem kezeltem, de aligha csaldódom, ha 18—20° C körül veszen fel a tejelő-marha optimum-hőmérsékletét, — természetesen a nyári hónapokban. Viszont egyszerű meggondolás adja, hogy más évszakokban sem lehet ettől nagyon eltérő.

A mi már most a meteorologia egyéb elváltozásait illeti, azoknak a hatását elbírálni még bonyolultabb lehet.

Ne felejtjük el, hogy meggyőződéseim szerint, minden jelenségnek hatása és kölcsönhatása van még ott is, ahol a kutató tudomány nézése határához jutottak.

Igy tehát a levegő elektromos változásai, a légnyomás és ennek flai, a szél és eső, mind-mind befolyásolják a sajtár tartalmát is. Eljutunk végül egy végokhoz: (a mi ugyan még nem végok) a naphoz, amelynek változásaitól minden függ nyomorult földünkön.

De ha a mindennapi jelenségeknél is maradunk, ott is direkt és indirekt hatásról kell beszélnünk.

Megint egy példával igazolom. Tegyük fel, hogy esős nyarunk volt, a szunyogok elszaporodtak, vagy pedig a legyek fejlődésére igen kedvező körülmények jártak. Ezek a paraziták állatainkat kinozzák és nem hagynak nekik sem legelőt, sem istállóban békét, nyugalom nincs, a tej apad. *Ilyen körülmények között egy hideg szél-roham, esetleg esővel valóságos megváltás állatainkra nézve, ami a tejhozam növekedését vonja maga után.* Ez esetben a hatás indirekt. Most fordítsunk egyet a köpenyegen s gondoljunk, egy jó szeptemberi hideg szélre — esővel vegyesen — ugye milyen szomoruan állunk a tejő-sajtár mellett este?! Ez esetben a hatás direkt.

Okszerű takarmányozással, megfelelő istállóval ezeket a hatásokat befolyásolhatjuk, *azonban teljesen meg nem szüntethetjük.*

Ami már most a légnyomás stb. befolyásait illeti, ezek szintén megvannak és tagadhatatlanul a tejelésre hatást gyakorolnak. Miért volna durvább szerszám a tehén tőgye, mint a tyukszem (bocsánat a példáért, de szükségünk van rá!), amely bőrkeményedés kitűnő aneroid-barometernek bizonyul — sajnos — igen sok embernél.

Ilyen finom hatások kihámozásánál azonban sohasem lehetünk eléggé óvatosak; annyi zavaró körülménnyel kell számolnunk, hogy inkább hanyagoljuk el a kisebb rezgéseket s ne is tételezzük fel őket addig, amíg minden zavaró mellékkörülményt nem vagyunk képesek kiküszöbölni s a főbbekkel nem végeztünk.

Erre pedig — nyugodtan azt felelem — hogy nem vagyunk képesek. Mert ki képes arra, hogy ideális értelemben *homogén* takarmányt adjon teheneinek, kinek van ideális lege-

lője, ahol a tehén nem juthat sem a tejelés serkentő, sem az azt csökkentő növényekhez.

De ki is képes egyforma hőmérsékletű vizet itatni teheneivel és végül ki képes a szervezetbe a sózáshoz szükséges sót egyformán bejuttatni?

Megint csak el kell mondanom egy érdekes tapasztalatot. Régi juss alapján a községi sóskutból minden pénteken sósvizet kapunk. Szombatra a tehének tejelése csökkent, mert pénteken annyi söt szedtek magukba, amennyit akartak. Mindezekkel csak azt akartam aláhangsúlyozni, hogy száz és száz zavaró körülménnyel kell leszámolnunk, mielőtt komoly ítéletet mondhatnánk erről a kérdéstről.

Igy a meteorológiai jelenségek befolyásának megfejtése a tehének tejelésére egy abszolút bonyolult probléma. Hogy fennáll és létezik, ezt senki sem tagadja, de szerény nézetem szerint egyelőre a hőmérséklettel kell tisztába jönnünk és a tejelésnek az optimum körüli ingadozását kell csalhatatlanul fixiroznunk.

Ha ez megtörtént, akkor hozzá foghatunk a további kérdések rendezéséhez is, addig azonban ne engedjük magunkat uivesztőbe csalogatni, mert ott már a napot sem látjuk meg.

Most pedig ugorjunk egy nagyot, — csak azért folytatom, hogy a kép még tisztább legyen — lássuk mit szól a hízősertés a dologhoz, mit a rideg sertés?

Itt az optimum kérdése s az ingadozás körülötte még bonyolultabban áll. Egészen más hőmérsékletet szeret a rideg sertés és másat a híző sertés. Itt is különbséget tehetünk aztán még a kort illetőleg is. Mindezeket a faktorokat összegezve, a feladat megoldása még sem nehéz, mert öreg és hízőt sertésnek hideg, fiatal rideg sertésnek, nem szólva malacról — relative meleg hőmérséklet felel meg, egészen általánosan fogva fel a dolgot.

* * *

Ennyi azonban legyen is elég! A kép — úgy gondolom egészen világos. A hőmérséklet hatása változó lehet minden termelésre, amit az állati test végez, úgy azonban, hogy *egy arany-középut körül mozog, amit optimumnak nevezünk és ezt vizsgálódásainkban elhanyagolnunk nem szabad.* Magukat a vizsgálatokat pedig úgy kell lefolytatnunk, hogy azokból a zavaró mellékhatásokat teljesen kiküszöbölhessük.

Ha egészen precizen akarjuk a követendő módszert meghatározni, úgy a korreláció módszere, — ami a matematikai statisztikában ismert fogalom — felel meg célunknak leg-tökéletesebben.

Az újabb növényvédelmi szerekről.*

Az „Erdélyi Gazda” 37-ik számában kifejtettem azt a tapasztalati tényét, hogy a növények betegségei nem mindig ugyanazok évtizedről évtizedre, hanem hogy ezen a téren is változás van, újabb és újabb növénybetegségek bukkannak föl, amelyeket addig nem ismertünk.

* Dr. Péter Béla c. gazd. akadémiai igazgat. kereszteti cukorrépatermelői vándorgyűlésen tartott előadását kivonatossan közöljük, alkalmat óhajtván nyújtani, hogy az értékes előadás lényegét a Keresztessől távolmaradt termelők is megismerhessék és olvashassák.

Ez a jelenség a kultúra kinövése. A gyorsított és tökéletesített közlekedési eszközök közvetítik a bajok és betegségek elhurcolását. Ezért a gazdának résen kell lenni és a növényvédelem terén is haladnia kell a korral. A növényvédelmet fokozottabb mérvben lehetővé teszi az a körülmény, hogy a különböző vegyszert gyárak újabb és újabb növényvédelmi szereket hoznak forgalomba, amelyek segítségével kultivált növényeinket megvédhetjük az újabb betegséget ellen is. Ezen a téren is haladásról és tökéletesedésről beszélhetünk.

Igy haladásnak mondhatom a *perosan* nak az alkalmazását, amely hivatva van az eddig használatos bordói lének a helyettesítésére. Míg a bordói lé összeállításához két edényre van szükségünk, mert külön kell a rézgálicot és külön a meszet feloldanunk, addig a *perosan* vízben feloldva, méz hozzáadása nélkül azonnal permetezhető és hetekig is eláll, míg a bordói levét azonnal ki kell permetezni, mert állva üledéket képez és elveszti a hatását. A *perosan* lé nem tömi el a permetezőket, míg a bordói lé igen. Mindezeknél fogva tetemes megtakarítást érhetünk el a *perosan* lével való permetezés által.

A *perosan* lé nem csupán a szőlőben, hanem a gyümölcsös kertben is sikerrel alkalmazható, még pedig a körte és alma varasodása (*fusicladium*), a szilva bábásodása és vörös foltossága ellen, azonkívül a burgonya és paradicsom permetezésére is sikerrel használható.

Másik újabb szer a *sulfarol*, amely a lisztharmat és a gyümölcsfák monillabelegése ellen sikerrel alkalmazható.

A gyümölcsfák téli permetezésére az *enda* nevű gyümölcsfa karbolíneumot ajánlják melegen, amellyel a gyümölcsfáknak sokféle állati kártevőt és betegségeket okozó penészgombát elpusztíthatjuk.

Nagy haladásnak mondható a növényvédelem terén a különböző *mérgező poroknak* a forgalomba hozatala, amellyel elsősorban a különböző rágó kártevőket elpusztíthatjuk. A poroknak alkalmazása az állati és növényi kártevők elpusztítása céljából nagy előnnyel jár a permetező szerekkel szemben, hogy a porozó szerek alkalmazásakor elmarad a permetező lé készítéséhez szükséges víznek a beszerzése, a mi sok költséget okoz és az egész eljárást körülményessé és drágává teszi. A permetező levek továbbá állás után bomlást szenvednek és üledéket képeznek, minek következtében a lé hatása megbízhatatlanná válik. Ezzel szemben a mérgező porok változatlanok, nem bomlanak fel hosszú idő múlva sem, nem veszítenek ható erejükből és egyenletesen eloszthatók a megvédendő növényeken, mindezen felül úgy vannak megalkotva, hogy jól tapadjanak a növényrészekhez.

Nagy kárt okoz a többféle *földi bolha* kultúránövényeinken. Eddig nem tudtuk ellene sikerrel védekezni. Most nagyon egyszerűen védekezhetünk az ugynevezett *Rimex* (Ri 26) által. A *Rimex*-port egyszerűen kis kézi porozóval rá fújtatjuk a megvédendő növényekre és ettől a portól minden földi bolha elpusztul. A bogár észre sem veszi a port, mert szagtalan és egyszeri érintkezés után elpusztul tőle. A por hatását korlátlan időnkig is megtartja, mert nem párolog. A növényekre nézve a por nem kártékony.

Évről évre terjed a *szőlőmoly* pusztítása. Ez ellen kitűnően bevált az u. n. *Esturmit* nevű mérgező por. Az *Esturmit* arzéntartalmú mérgező por, amelyet *Dr. Sturm* állított elő és az ő neve után nevezték el. Ez a por igen mérgező hatásánál fogva rögtön hat és bármiféle kártékony rovar ellen kitűnő hatással alkalmazható, az illelő növényeknek pedig nem árt, ezekre hatástalan. Így nem csupán a szőlőmoly irtására használható az *Esturmit*, hanem a *répatáblán* kárt okozó bogarak u. mint a dögbogár, palzbogár és az ormányosbogár irtására is kitűnően bevált ez a por.

Az újabb időben érdekes kísérletet tettek

a bodenítő mellékén az *esturmit* nak a *cserebogár* irtására való alkalmazása által. Tudjuk, hogy a cserebogár részli: mint kifejlett bogár, de méginkább álca korában a földben mint csimasz óriási károkat okoz. Eddig semmiféle irtási mód nem vált be, az *esturmit* tal azonban nagyon egyszerűen sikerült a cserebogár elpusztítása azáltal, hogy egyes olyan fákat, amelyeket a cserebogár előszeretettel fel szokott keresni, azokat *esturmit*-porral beporozták. Az ilyen fára rászállt cserebogarak tömegesen egytől-egyig mind elpusztultak. Tekintettel arra, hogy egy cserebogár nőstény 1500 petét is rak a földbe, amelyekből a csimasz kikélik el képzelhető, milyen kárt okoz a cserebogár, ha annak elszaporodását korlátlanul megengedjük.

Amerikában és Németországban nagy arányú kísérletek folynak az erdőben óriási károkat okozó *hernyók*-nak *esturmit* tal való irtása körül. Az erdei fákat azonban nem lehet kézi vagy fogatos erőre felszerelt porfújtatókkal beporozni, ezért repülőgépekről porozták be a fákat. Ime tehát már a legmodernebb szállító eszközt, a repülőgépet is már bevonták a növényvédelem szolgálatába!

Ma lépten nyomon hirdetik a *porzol* nevű port, amellyel a vetőmagot az *üszög* ellen megvédelmezik. Ma tehát már nem rézgálic oldatba pácolják be a vetőmagot az *üszögbetegség* elleni védekezés céljából, hanem viz nélkül, egyszerűen beporozás által pácolják a vetőmagot. Ebben az esetben a körülményes és több tekintetben hátrányos vizesoldatban való pácolást pornak az alkalmazása által igyekeznek pótolni.

A különböző vegyszert gyárak ma versenyre kelnek a jobbnál-jobb védekező szerek előállításával, a mi által a gazdának e versenyből csak haszna lesz.

Dr. Péter Béla.

Az erdélyi magyarság mezőgazdasági organizációjának kiépítése.

Irta és a Magyar Párt gyergyószentmiklósi ülése elé terjesztette: dr. Nagy Endre.

(Folytatás és vége.)

A birtokos és kigazda osztály az agrárreform rendjén egymásra uszítottak. Mint harcoló felek állottak szembe egymással éveken keresztül. A birtokos osztály álljon ismét a szervezkedés élére. Feledje el az ezerholdak álmát. Számoljon azzal, hogy amikor faluja határát állépi, megszűnt arisztokrata, politikus és világi lenni s csupán gazdává, községének, fájának legintelligensebb, legnemesebb szívé és legtöbb tudású gazdájává lett. Nézzük csak milyen köteleességeket írnak elő ezek a jelzők:

Látták-e önök, magyar birtokosok, vasárnapi istentisztelet után pár évvel ezelőtt megtelni a korcsmákat és látják-e ma a korcsmák megrendszabályozása után a férfinetepet kint álldogálni a hidon? Jutott-e eszükbe, hogy ez nem naplopás, nem iszákosság, hanem egy primitív kaszinó, a falu társadalmi életének a tükré, hol ügyes-bajos dolgait beszél meg, a világ folyásáról szerez tájékoztatást az önök daráruhában járó kergestenyérű gazdátarsa? Ime itt van eldőlünk a gazdakör és formája, ahol megbeszélnek, döntenek nálunk — nélkülünk. Adjunk formát ennek az illegitím szervnek, vigyünk be eszméket, kultúrsumját az ő társadalomba. Vannak önöknek agrárreform után is, sőt talán ép azután üres épületeik, néhány sásfáért, pár szál deszkáért ma sem kell a szomszédba menniök. Áldozzanak fel egy épületet minden faluban. Nevezzék azt „melegedő helynek” vagy bárminek, építtessenek egy színi eléje és ime már formát öltött az ácsorogás, alakuló gyűlés, szabályok, hatósági beavatkozás nélkül. Ha „otthon” van önök is elmehetnek vasárnaponként pár szára. Előbb munkást keresni, szerződést kötni, venni, eladni. Aztán letelepedhetnek egy lócára, vihetnek

magukkal néhány kiolvasott ujságot és ott felejtik. Benézhet önökkel a tisztelletes, megatánító ur is és elhullt ott amott egy finomabb érzésből fakadó szó, jobb gondolat, kultúrvágyak, faji összetartozás. Lesznek hamar, akik megértik mi ez. Lesznek, akiknek kezébe lehet nyomni egy Jókai vagy Mikszáth elbeszélést, hogy olvassa fel közöttük. Így a kezdet: A többi aztán magától jön. Jönnek a tanácskéréssek, jön a bizalom és testvériség.

A mai kor szervezőjének ki kell irtania a népből a háboru előtti gazdátársulások mételeyét a koldulást, a felsőbb erőkre való támaszkodást, melyet a kirendelési munka oltott beléjük és mindig mindentűt azt hangoztatni, hogy *a magunk erején*.

A szervezés akadályok legyőzésére ajánlom dr. Szenikirályi Ákos javaslatát, mely néhány megbízható emberrel kezdené ezeket, akiket „tizedesek”-nek nevez.

A falu kultúrájának emelésére ajánlatos lenne a modern kultúrvivmányoknak a falu népe közé való okos átültetése, melyre még javaslatom összefoglalása rendjén visszatérek.

Határozati javaslatom a következő:

1. Szerveztessék a Magyar Párt parlamenti tagjai közül egy mezőgazdasági csoport, melynek feladata legyen a kormány és törvényhozás összes mezőgazdasági intézkedéseinek tanulmányozása és a román nemzetiségű parlamenti tagok között az agráreszmék állandó propagálása.

2. Kéressenek fel a többi kisebbségi pártok, hogy a Magyar Párt a mezőgazdasági csoportját, vagy közös, vagy párhuzamos munkával támogassák.

3. Alakíttassék részint a parlamenti tagok, részint más értékes, főleg a magyar birtokosság köréből vett tagok közül egy „Magyar Falu Bizottság”. Ennek tételessé köteleességévé a falusi kigazdaosztály helyzetének állandó figyelemmel tartása. Hasson oda ugy a nyilvánosság, mint magánérinkezések rendjén, hogy minden magyar faluban egy birtokos életcéljává tegye a néppel való foglalkozást és annak gazdasági érdekeinek valamint tudásának és összetartásának fokozását.

4. A „Magyar Falu Bizottság” minden évben minden vidéken tarison népünnepélyekkel összekapcsolt nagygyűléseket, hol az egyes községekben végzett munkát számbavegye és az arra érdemes vezetőket „a falu apja” névvel kitüntesse.

5. Hasson oda a Magyar Párt, hogy a gazdasági egyesületek székházal a lakásrekvirálások alól sürgősen mentesíttessenek.

6. Eszközöljön ki a Magyar Párt a földművelésügyi minisztérium közbejöttével a belügy és hadügyminisztériumoktól olyan általános érvényű rendeletet, mely az összes hatóságokat figyelmeztesse jobbindulatu magatartásra a gazdátársadalmi szervek kulturmunkájával szemben.

7. Gazdakörök alakítása kormányhatóságai intézkedéssel megkönnyíttessék.

8. Szervezzen a Magyar Párt Magyar Falu Bizottsága egy Népkultúra mozgószínházat, mely autóra szerelve járja be a falvakat. Gondosan ellenőrizze az ott előadandó filmeket és küldjön vele elsőrangú előadókat, kik a népművelését helyes irányba vezessék. Egy ilyen vállalat létrehozható lenne az Emke, Ege, a Magyar Párt, Magyar sajtószindikátus, az egyházak, Minerva nyomda és „Magyar Nép” hetilap, valamint bankjaink és magánosok részvényjegyzése útján. A vállalat óriási kultúrjelentősége mellett a jövedelmezőségre nézve is kedvező kilátásokkal kecsegtet.

9. Végül indítványozom, mondja ki a t. Szakosztályi Közgyűlés, hogy a falusi gazdakörök szervezésére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet kiadásában megjelent „A gazdakörök szervezése és vezetéséről” szülő füzet minél szélesebb körben való terjesztését szükségesnek tartja s abban ismertetett irányelveket a legteljesebb mértékben helyesli.

EGYLETI ÉLET.

Megalakult az aradvidéki cukorrépa-termelők szövetsége.

Október hó 17-én tartották meg az aradi cukorgyár körletébe tartozó cukorrépa-termelők szervezkedő nagygyűlésüket Aradon, Purgly László elnökük alatt. A gyűlésen nemzeti színeket viselő tekintet nélkül a kis és nagytermelők egyaránt szépszámban jelentek meg. A cukorgyár részéről Fringhián vezérigazgató, Marcus igazgatói tag és Hercegh József felügyelő, a szövetségi központ részéről Török Bálint titkár, a Sváb Gazd. Egyesület részéről Wendel József titkár, az aradi mezőgazd. kamara részéről a kamarai elnök és igazgató vettek részt a szervezkedő nagygyűlésen.

Purgly László elnök meleg szavakban üdvözölve a vendégeket, vázolta a szervezkedés célját. Majd az ülést megnyitva, Török Bálint ismertette a Cukorrépa-termelők Szövetségének működését és az eddig elért eredményeket. Ezután Alföldy Pál bemutatta a szövetség aradi tagozatának ügyrend tervezetét, amelynek egyhangulag való elfogadása után kimondották a megalakulást és mindjárt meg is választották a tagozat vezetőségét. Ugyancsak Alföldy Pál előterjesztésében letárgyalták az 1927. évi kollektív termelői szerződés pontjait egyenként, amelynek alapján meg is kezdte a gyár a jövő évi termelés szervezését. — A gyűlést Purgly László elnök ezután bezárta és a jelenvolt termelők a „Fehérkereszt” szálló külön termében közös ebédre gyűltek össze, ahonnan d. u. 3 órakor az új cukorgyár megtekintésére indultak. A társaságot Fringhián vezérigazgató fogadta és Eisner mérnök kalauzolta. A gyár megtekintése után az igazgatóság barátságos uzsonnára látta vendégül, majd a késő délutáni órákban a gazdaközönség egy kellemesen és hasznosan töltött szép nap emlékével szétoszlott.

Tagdíjnyugtázás

Az E. G. E. titkári hivatalához a következő összegek küldettek be:

1925. évre 50 L. tagdíjat fizetett: Lázár Lajos Zeykfalva.

1926. évre 150 L. tagdíjat fizetett: Lázár Lajos Zeykfalva, Gulácsy Sándor Marosugra, Vincze György Kilde (100 L.).

1926. évre 200 L. tagdíjat fizetett: Salamon Antal Szamoszentmiklós, Horváth Pál Nagyenyed, Mendl Jakab Balázsfalva, Hangya Magyarbükös, Hitelszövetkezet Nagyzerind.

1925. évre 100 L. E. G. pótdíjat fizetett: Lázár Lajos Zeykfalva, Hangya Magyarbükös.

1926. évre 100 L. E. G. pótdíjat fizetett: Salamon Antal Szamoszentmiklós, Lázár Lajos Zeykfalva, Mendl Jakab Balázsfalva, Hangya Magyarbükös, Hitelszövetkezet Nagyzerind, Gulácsy Sándor Marosugra, br. Kemény Kata in Nagyenyed, Szikszay Dénes Algyógy (50 L.)

Kérdés — felelet.

Az iramzuzmó irtása.

Kérdés: Hogyan irtsuk a mellékeltlen be-küldött zuzmót a fákról?

Felelet: A küldött zuzmó az iramzuzmó (Cladonia rangiferina). Amennyiben ez a növény gyümölcsfák törzsén telepedett meg és onnan lenne irtandó, akkor erre nézve a következőket ajánlhatom. Elsősorban kéregkapával le kell kaparni a fák kérgéből, másodsorban lehet megszélni a fák törzsét, mert a méz kizsugárja a mohát és zuzmót a fák kérgéről. De legjobbnak tartom a fának télen át való permetezését gyümölcsfakarbolineummal, amelyen pl. az „Enda”, a mit a Chinoín-gyár forgalmaz. Ez a permetezés nemcsak a zuzmót és mohát irtja ki a fákról, hanem a legkülönbözőbb állati ellenségeket (elsősorban az alma-

bimbólikasztóját, a körte rügyfurdóját stb.) valamint a penészek okozta betegségeket, mint pl. a fusicladiumot is kizsugárja.

Dr. Páter Béla.

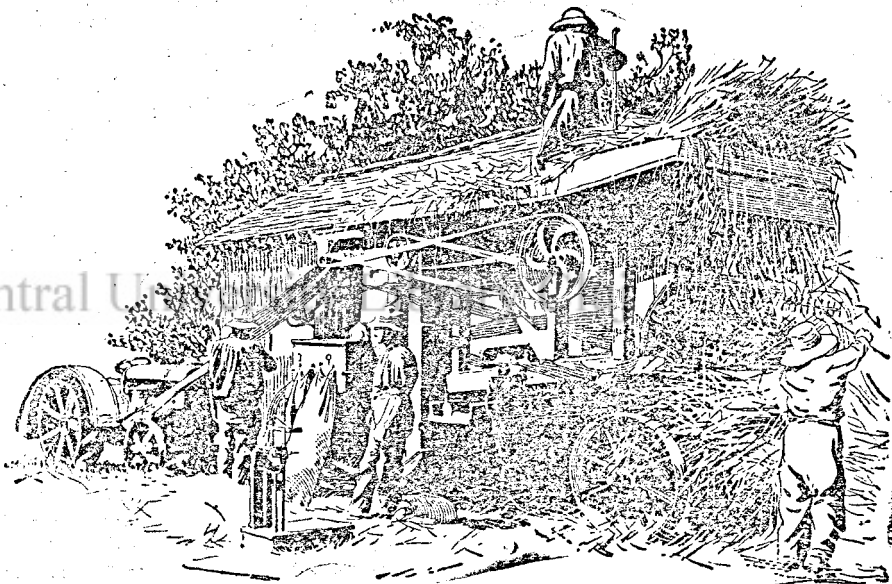
Törvények, rendeletek.

A gyógyfürdők- és gyógyvizekre vonatkozó törvény végrehajtási utasítása. Tekintettel arra, hogy Erdélyben, különösen pedig a Székelyföldön sok gyógyforrás van, nem lesz érdektelen, ha röviden ismertetjük a M. O.-ban a folyó évi március 23-án közzétett ásványvizek- és gyógyfürdőkre vonatkozó törvény végrehajtási utasítását. A törvény megkülönbözteti: 1. gyógyfürdőket, 2. kisebb gyógyhelyeket és 3. ásványforrásokat. A végrehajtási utasítás értelmében az összes gyógyfürdők és ásványforrások kihasználására új engedélyt kell kérni. A törvény elbirta feltételek végrehajtására ugyan a közegészségügyi minisztériumnak módjában van 1935 ig haladékat adni, de az 1926. év végéig minden gyógyhely köteles a minisztériumnak működési szabályzatát benyújtani. A végrehajtási utasítás 14. paragrafusa kimondja, hogy az ásványvizek és gyógyforrások vegyelemzése csakis egyetemi laboratóriumban végezhető, vagy minisztérium által

delegált specialistákkal. Az analízis iránti kérvény mellékletei: a forrásnak és vidékének helyrajza, a szomszédos ipartelepek felsorolása, a megyei közegészségügyi hatóság bizonyítványa, a forrás berendezésének vázlata. Az üvegek töltése gummicsőveken át kell, hogy történjen, fém csövek alkalmazása tilos, ugyancsak a víznek csobrékban való szállítása, vagy az üvegeknek a forrásba való belemártása. Az üvegek vígnettáinak szövegét a minisztérium hagyja jóvá. Román szöveg mellett más nyelvű szöveg is alkalmazható. Mesterséges uton készített ásványvizek csak, mint asztali vizek árulhatók. A végrehajtási szabályzat értelmében az összes ásványviz- és gyógyforrás-tulajdonosok, akiknek vegyelemzése öt évnél régebbi, kötelesek újból analízistatni vizeiket. Ezen munkálatok végrehajtására két évi haladékat ír elő a törvény.

Vegyes közlemények.

Készülünk a kukorica kiállításra. A január hó 8-ra tervezett kukorica kiállításnak azon célja, hogy az összes Erdélyben termelt kukorica fajtákat megismerhessek és a legjobban beváló, legbővebben termő, leggazdaságosabb és élelmezési, vagy takarmányozási

Egy újabb bizonyíték.

A Ford társaság négy hónap leforgása alatt Traktorainak eladását 90%-al növelte az elmúlt esztendő ugyanily időszakával szemben.

Ezzel újlag bizonyítást nyert az, hogy ez a kettős traktor tényleg minden célt szolgáló gép, melyre minden mezőgazdának és minden komoly termelőnek szüksége van és a melyről a modern gazda nem mondhat le.

Fordson

A Ford Motor Company gyártmánya.

Látogassa meg ma meg az országban lévő számos képviselőnk egyikét

célokra leginkább megfelelő fajtákat kiválasztva, azok vetőmagvait hozzáférhetővé tegyük gazdátársaink számára, minden termelőnek kötelességévé teszi a kiállításra való részvételt. Készüljünk ezért a kiállításra, amelyen a tengeri minden része mindenféle formában, nyersen is feldolgozva (csövesen, szemesen, darálva, örölve, sütvé, szecsházva zsombolyázva, tövestől, panusája sib.) bemutatatható. A kiállítás főterménye a kukorica. Emellett egyéb főként nemesített magvak is bemutatathatók, továbbá lencse, borsó és bab is. — Készüljünk a kiállításra és válogassuk meg már most bemutatni szándékolt csöveket és egyéb magvakat amíg bővében vagyunk a terményeknek. Az E. G. E. igazgató választmánya e hó 23-án fogja a Növénytermelési Szakosztálynak a kiállítás rendezésére vonatkozó javaslatát tárgyalni és amint a kérdést a választmány letárgyalta a Szakosztály szét küldi a kiállítás programját és bejelentő lapjait.

Állatkiállítások Tordaaranyos vármegyében. A Tordaaranyosvármegyei Mezőgazdasági Kamara állattenyésztési szakosztálya folyó évi október 17-ikén Marosludason és október 24-ikén Tordán vásárral egybekötött állatkiállítást rendez. A marosludasi kiállításon a marosludasi járás, a tordai kiállításon a tordai és a gyéresi járás községei vehetnek részt. Az állami és köztenyésztésre engedélyezett magánmenektől származó csikók anyjukkal együtt büntetés terhe alatt elővezetendők. Bikák és tehének idejé és idősebb ivadékaikkal mutatandók be, juhokból és sertésekből legfeljebb 10 drb.-ig terjedhető csoportokat állíthat ki egy tulajdonos. Az állati termékek (sajt, túró, vaj, gyapjú stb.) elhelyezésére külön helyiség áll a kiállítók rendelkezésére.

A tőzsdei törvényjavaslat. P. Iconomu, a bukaresti tőzsde titkára nyilatkozata szerint, aki a tőzsdei törvényjavaslat előkészítő bizottságának tagja, — a tőzsdei törvény munkálatai már befejeződtek, csak a részlekedések várnak még elintézésre. A javaslat 3 részből áll. Első része az értéktőzsdékre, második az árutőzsdékre, a harmadik része pedig a tőzsdei bíróság szervezetére vonatkozik. A javaslat Temesvárra és Kolozsvárra általános árutőzsdét ajánl, míg speciális tőzsde több helyen lesz, így pl. Brassóba és Marosvásárhelyre fatőzsde, Aradra pedig bortőzsde van javaslatba hozva. Szóba került, hogy Nagyváradon is állítsanak fel árutőzsdét. A javaslatnak egyik szakasza szerint a legfőbb gazdasági tanács és az illetékes kereskedelmi kamara hozzájárulásával minden fontosabb centrumban fel lehet állítani árutőzsdéket. — Érték- és devizatőzsdék tekintetében elsősorban Temesvár jön tekintetbe, de valószínűleg Kolozsvár is fog kapni ilyen tőzsdét. Lényeges módosítást tartalmaz a javaslat a terminumok bevezetésére és a kormánybiztos hatáskörének kiterjesztésére nézve. A javaslatot a kereskedelmi miniszter állítólag kibővített bizottság elé viszi, amelybe erdélyi szakembereket is meghívják.

A magyarországi Baromfitenyésztők Országos Egyesülete folyó évi november hó 19—22-éig Budapesten, nemzetközi baromfi-kiállítást rendez, melyre a baromfi, galamb és házinyúltenyésztőket az E. G. E. útján meghívja. Nagyon örülnének, hogyha legalább próbaképpen egy-két tenyésztő megkísérelné a kiállítást. Felhívjuk a tenyésztők figyelmét, hogy a határtól féláron lehet Budapestre és vissza utazni, akként t. i., hogy Budapestre az egész díjat kell megfizetni, visszafelé pedig ingyen lehet utazni. Ez a kedvezmény 18—24-éig szól. T. i. a beutazás lehetséges 22-éig, ezentúl már csak visszautazni lehet. Ugyanerre az időre vagyis 18—22-iki beutazásra érvényben van egy 50%-os vízumkedvezmény, amely szintén a féláru vasuti menetjegy váltására jogosító igazolványhoz kapcsolódik. A féláru jegy váltására jogosít egy a Baromfitenyésztők Országos Egyesülete által aláírt és lebélyegzett igazolvány, s ilyen igazolványnak a birtokosa vízum nélkül léphet át a magyar határt. Itt Budapesten a

kiállításra le kell bélyegeztetni és ezt az igazolványt be kell mutatni az utlevél és utazási ügyi osztályban, Budapest, II. Fő utca 1. földszint és ugyanitt kell a fél vízumdíjat lefizetni, mire a visszautazáshoz a magyar vízumot kiadják. Egy igazolvány 15.000 koronába kerül, belépőjeggyel együtt 27.000 koronába. Legalább 10 drb. megrendelésénél 20 százalékos engedményt nyújt a rendezőség. Bővebb felvilágosítást készséggel nyújt az E. G. E. titkár hivatala.

PIAC.

Országos vásárok.

1926. november hó 1-én. Felsővisó, Homoróddaróc, Mártonhegy, Mezőrűcs, Nagykároly, Papóc, Szászszentgyörgy, Zetelaka. — 2. án. Aranyosmedgyes, Balázstelke, Kákova, Kolozsvár, Köszvényes. — 3. án. Egeres, Móriföld, Segesvár, Zetelaka. — 4. án. Erdőd, Kányád, Radnót. — 5. án. Arad, Kolozs, Margitta, Máramarossziget, Mártonfelke, Teke, Topánfalva. — 6. án. Bolkács, Gyergyótölgyes, Nagymajtény. — 7. án. Balsa, Berzszka, Drág, Kiskend, Marosvásárhely, Nagylőzna.

A kolozsvári vásár csekély érdeklődés mellett folyt le. A felhajtás meglehetősen gyenge volt, gyenge kereslet mellett. Fizettek vágó marháért 18—20 lej/kg.-ként, szopós borjuért 1100—1200 lei kezdőárakat, ami élsúlyban kg.-ként 34—35 lejnek felel meg, növendékmarháért pedig 20—21 lej/kg.-ként. Vágó bivalyért azonban csak 10—12 lej kínáltak. Jobb minőségű exportmarha ára 22—27 lej/kg. kény.

Lóhere, lucerna. Lóhere vételek a rohamos kereslet után az árak emelkedése miatt kissé megállott. Arankamentes áru kg.-ként 56—62 lej, kisarankás heremag 53—58, nagyarankás 45—55 lej. A vételek lanyhulása azonban csak ideiglenes jellegű. Az erdélyi lóhere a külföldi piacokon kiváló és igen keresett cikk. A gazdaközönseget az eladásnál tartózkodásra és a magasabb árak mellett való kinttartásra figyelmeztetjük. A lucerna ára valamivel alacsonyabb a lóheremag árnál.

A gabona. A római nemzetközi mezőgazdasági intézet legújabb jelentése szerint Európában a búzatermés 1919 óta csak a múlt évben volt jobb, mint az idén. Kanadában legalább is annyi termelt, mint a múlt évben és az Egyesült Államokban a múlt évvel szemben többet mutatkozik. Árpában a világtermés a múltévinek megfelelő, míg rozsban meglehetősen csökkenés észlelhető. Zabban rekordtermés van mindentől. A nemzetközi gabonapiac az árak változatlanok, egy szilárdabb irányzat nem tudott felülkerekedni. — Romániában a gabonapiac majdnem teljesen üzletelen. A kikötőkben nagymennyiségű gabona vár kivitelre. A fuvar drága, az árak alacsonyak, az export nem fizetődik ki. Árak ab. feladóállomás per mm.: Buza 770—790, rozs 550, sörárpa 630—650, takarm. árpa 450—480, zab 410, új kukorica 380—400, ó-kukorica 540—550, búkköny 600.

Az
őszi szállítás
megkezdődött
**Ambrosi, Fischer
és Társai**

Faiskolák és szőlőoltványtelepek R.-T. Alud—Nagyenyed.
Árjegyzék kívánatra ingyen. 3970

APRÓHIRDETÉSEK.

APRÓHIRDETÉSEK ÁRA: szavanként 4 lei. Vastag betűvel szedett szavak kétszeres áron számíttatnak. Legkisebb apróhirdetés díja 40 lei.

Eladó, vagy kiadó kolozsváron a Szentgyörgy-hegy alatti térségben 10 kath. hold szántó. Cim: Török, Attila-utca 10. Egy egészen új 17 soros „Unicum Drill” vetőgép „Unicum Drill” vetőgép hetni 341 és 536 telefon. Megtekinthető Attila-u. 10.

1 egy lovasféderes stráfszer szintén ott jutányos áron eladó. 3962. földművelés iskolát végzett, 16 évi gyakorlattal bíró, 43 éves, keresztény, családos egyén, képzettségének újévi belépésre megfelelő állást keres. Cim a kiadói hivatal. 3974.

!MEZŐGAZDÁKNAK!

Hernyóenyv „HÖCHST”. Száraz vetőmagcsávázó „TILLANTIN”, Vetőmagcsávázó „USPULUN”, Nedves vetőmagcsávázó „TILLANTIN” — „ZELIO” patkányirtó mérég, „ZELIO” egérirtó mérég-szemcsék. NITROGÉNTRÁGYÁK mint kén-savas ammoniák, „LEUNA” salétrom és Harnstoff. Továbbá a világhírű Bayer-féle „CERTAN” poloskairtó szer.

Kapható minden mezőgazdasági üzletben, drogériában stb. — Ha nem volna raktáron, úgy forduljon alábbi címhez:

ROMANIL Rt.
Timișoara, Bánáti-ház 3949

Képviselők: W. Weinrich et Ing. Zapfe
Cluj, Calea Regele Ferdinand 99.

Az Erdélyi Gazdák Zsebnaptára az 1927. évre

jelenleg munkában van. A naptár kizárólag gazdaérdekeket szolgál! A szövelezeti eszme igaz hirdetőjel Kis- és nagy gazdáknak kalauza, tanácsadója! Unatkozóknak szóra koziatója! Gazdának, kertésznek, szőlésznek, borásznak, erdésznek, méhésznek nélkülözhetetlen!

Hirdetéseket felvesz és előfizetéseket elfogad Az Erdélyi Gazdák Zsebnaptárának szerkesztősége és kiadóhivatala. Cluj—Kolozsvár, Attila ucca 10.

Gyümölcsfa és szőlőoltványok

legjutányosabban beszerezhetők
„TRANSYLVANIA”
Faiskola és Szőlőoltványtelep, Alud, Judetul Alba.
Árjegyzék kívánatra ingyen. 3977

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részvtárs.

Cluj-Kolozsvár, Piata Unirel (volt Mátyás király-tér) 7. sz.
Alaptőkéje: 25.000.000 Tartalékok: cca 24.200.000
Fiókjai: Désen, Dicsőszentmártonban, Gyulafehérváron és Marosvásárhelyen. — Affiliált intézetei: Nagyenyed, Torda, Székelyudvarhely, Szászrégen, Nagybánya. — Áruraktárai a vasuti állomás mellett. — Betéteket elfogad, váltókat leszámít, átutalásokat teljesít, mindenféle bankszerű üzletet előnyösen végez. Safe deposit. — Engedélyezett devizahely. 3903